

Kstrif har anført, at de klimatiske Forhold ikke ere gunstige hos os, saa drog det ærede Medlem deraf den Slutning, at saa kunde denne Industri virkelig ikke trives hos os; men det ærede Medlem maa erindre, at de klimatiske Forhold rimeligvis ikke virke under samme Forhold i Lydsland som her. Det samme Klima har jo paa forskjellig Jordbund en høist forskjellig Virkning. Jeg skal minde om, at magre Sandjorder ikke taale lang Tørke, Verjorden holder den bedre ud (Modsigelse). Det ærede Medlem maa tilgive mig, saa meget fortaar jeg mig dog paa disse Ting, at jeg kan sige, at Verjorden taaler Tørken længere end den magre Sandjord, det vil sige, bindes den først, ja saa er det naturligvis galt med den som med hvilken som helst anden Jordart. Det er imidlertid altsaa en Erfaringsfætning, som jeg antager, at Alle ere enige om, at samme Klima særlig i vort lille Land virker forskjellig paa den forskjellige Jordbund; men kunde saa ikke det Samme være Tilfældet med det forskjellige Klima i Lydsland og hertillands. Det kunde dog være, at Jordbundsforholdene være gunstigere her —, man har jo set et Exempel i saa Fensende i Hannover, — Meget tyder derpaa. Jeg har idag modtaget Oplysninger fra en Mand, som jeg anser for at være meget sagtyndig, og som ikke paa nogen Maade er interesseret i nogen Fabriks Drift, og disse Oplysninger bekræftes af en Bog, der indeholder Undersøgelser om de i Danmark i 1872 dyrkede Sukkerroer, hvor det vides, at Sukkerholdigheden ikke aftager her for Noer paa under 2 Pund, ja, at det endogsaa som Regel kan antages, at de mindre Noer ere de bedste, naar blot Jordbunden egner sig særlig for dem. Naar man altsaa stiller sig saa afgjort overfor disse Forhold og udtaler saa bestemt, at det kan ikke blive til Noget med denne Dyrkning her i Landet, saa spørger jeg: Hvorfra have de Herrer faaet al denne forskerdelige Visdom? Jeg skal minde om, at det ikke er længere siden end i 1747, at der ikke var en eneste Sukkerroefabrik i Europa og neppe i Verden. Men da opfandt en tydsk Kemiker, at der kunde presses Sukker af Noer, og naar der nu forbruges ikke mindre end 2½ Milliard Pund Sukker, saa fabrikeres i det Mindste 2/3 deraf i Europa ved Hjælp af Sukkerroen. Jeg skal minde om, at f. Ex. i det lille Hertugdømme Brunsvig, som kun er 76 Kvadratkilometer stort med 320,000 Indbyggere, er der for tiden 28 større Fabrikker, og i Sildesheim, hvor der for 10 Aar siden kun var 1 Fabrik, er der nu 18. Og det Karakteristiske derved er, at de fleste af disse Fabrikker drives af smaa Landbrugere, som have flaaet sig sammen i Aktieselskaber. Var det dog ikke meget ønskeligt at faae noget Saadant hos os, dersom det paa nogen Maade kunde trives her i Landet? Man behøvede jo da slet ikke at frygte for derved at ville komme til at oprette Arbejderkolonier, og heller ikke behøvede

man at være bange for, at Pengene skulde gaa ind i Fabrikanternes Lomme. Det er jo gaaet til paa den omtalte Maade i Udlandet, hvor man saa være saa sikker paa, at Sligt ikke kan ske hos os, naar den hele Industri kun er 3 til 4 Aar gammel hertillands? Jeg siger ikke, at det vil gaa saaledes til, men Umuligheden deraf kan ikke bevises; det kan paafaaes, men ikke bevises. (En Stemme: Sverrig!) Det ærede Medlem siger: Sverrig. Jeg skal oplyse det ærede Medlem om, at de Oplysninger, vi have faaet om Sverrig, ikke ere meget paalidelige, vi have i Øvrigt jo ikke faaet mange. Vi have vel hørt nogle Utringer af den ærede Finantsminister, men det Hele angaar kun Staane, som er den eneste Del af Sverrig, hvor Sukkerroen kan dyrkes. Jeg skal derhos oplyse det ærede Medlem om, at, naar det staaar saa daarlig til i Sverrig med denne Industri, saa kan det være, at dette er foraarsaget ved — ja, det er sikkert, at det er saa — at den største Sukkerfabrik der er brændt. (En Stemme: Det er slet i det sidste Aar!) Det ærede Medlem kan jo komme med sine Grunde bagefter; i Øvrigt genere Afbrydelse mig i Almindelighed ikke, og jeg skal bemærke, at det er netop i Aar, siden Branden, at det, jeg paaberaaber mig, er foregaaet. De smaa Fabrikker skulde jo støtte sig til den store. Men dette er ikke engang blevet nævnt i Forhandlingerne hverten her eller i det andet Thing. Jeg tror, at der er saa mange Spørgsmaal uopklarede i denne Sag, at man slet ikke kan sige noget Afgjørende derom. Jeg tager altsaa Hensyn til Udlandet og til Lande, der, hvad Jordbundsforholdene angaa, upaatvilelig staa tilbage for vore bedre Egne. Jeg sigter herved til Verne og til den østlige Del af Jylland fra Syd af og op til Aarhus, og af disse Grunde siger jeg, at der for mig Intet er afgjort og Intet beviist. Om Sukkerindustrien kan trives her, skal jeg ikke indlade mig paa at afgjøre, men hvis den kunde, vilde den for Landbruget upaatvilelig være en Rigdomstilbede, og hvis vi selv kunde fabrikere for Halvdelen af de 12 Millioner til Sukker, som vi bruge, vilde det være af stor Betydning for vort Land. Naar man nu taler om, at man er saa bange for disse Arbejderkolonier, saa har jeg allerede sagt, at denne Frygt maatte falde bort fra det Dieblis, da man gif frem her som i Udlandet, saa at det blev Landbrugerne selv, som sluttede sig sammen i Aktieselskaber. For Resten skal jeg bemærke til det ærede Medlem fra Odense (Koch), at han ikke har Ret, naar han har sagt, at jeg i Modfætning til ham har udtalt, at Arbejderkolonier vilde være gaonlige. Jeg har sagt det Samme som han, at saadanne Fabrikkers Oprettelse vilde give Sysselsættelse navnlig for Kvinder og Børn, og at de derfor kunde blive af stor Betydning særlig i Nærheden af store Byer. Desuden kan det jo ikke negtes, at de fleste Arbejdere derved vilde